

Nr 57.

Ankom till riksdagens kansli den 10 april 1942 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till beredande av sjukvård i Sverige åt barn från Finland.

(3:e avd.)

I propositionen nr 86 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 20 februari 1942, föreslagit riksdagen att *dels* godkänna de grunder för bestridande av kostnader för sjukvård i Sverige åt barn från Finland, som av föredragande departementschefen förordats, *dels ock* till Beredande av sjukvård i Sverige åt barn från Finland å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 850,000 kronor.

Enligt beslut av 1941 års riksdag (prop. nr 348, riksdagens skrivelse nr 514) anvisades å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 under femte huvudtiteln ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor för beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m. Närmare bestämmelser rörande användandet av ifrågavarande anslag ha meddelats genom Kungl. Maj:ts brev den 30 december 1941.

Med anlitande av nämnda anslag må bestridas kostnaderna för beredande av sjukhusvård i Sverige åt — förutom krigsinvalider från Finland — jämväl, bland andra, minderåriga finska medborgare, som genom förmedling av hjälpkommittén för Finlands barn eller samarbetskommittén för nordiskt hjälparbete överförts till Sverige. I den mån sådan finsk medborgare blir i behov av vård å sjukhus i Sverige, må efter prövning av medicinalstyrelsen kostnaden för vården bestridas enligt samma grunder som gälla för bestridandet av kostnader för finska krigsinvalider. För öppen vård, som lämnas vid av landsting eller stad utanför landsting drivet sjukhus, må, därest den sjuke saknar medel att erlægga stadgad eller eljest begärd avgift, från ifrågavarande anslag av statsmedel utgå ersättning med belopp motsvarande avgiften, dock att ersättning icke i något fall må utgå med högre belopp än gällande sjukkassetaxa medgiver.

I skrivelse den 5 februari 1942 har *hjelpkommittén för Finlands barn* hemställt, att ett anslag av 1,000,000 kronor måtte ställas till kommitténs för-

fogande för bestridande av kostnader för sjukhusvård i Sverige åt finska barn, som vore i behov därav och som överförts till Sverige genom kommitténs förmedling.

Kommittén har därvid framhållit, att avgörande för frågan i vad mån medel från anslaget till sjukhusvård åt finska krigsinvalider kunde komma finska barn till godo vore storleken av de kostnader, som vårderna av krigsinvaliderna förorsakade. Av medicinalstyrelsen hade kommittén inhämtat, att totalsumman för invalidvården icke syntes böra beräknas lägre än till 900,000 kronor. Återstående medel försloge att gälda vårdkostnader för endast ett relativt ringa antal barn. Medicinalstyrelsen torde därför vara förhindrad utfästa sig att med dessa medel bekosta driften av sjukhus, som särskilt inrättats för vård av sjuka finska barn.

Det med hjälpkommitténs ifrågavarande framställning avsedda syftet har biträttts av *medicinalstyrelsen* i dess i ärendet avgivna utlåtande (propositionen sid. 3 och 4). På grundval av inom styrelsen gjorda beräkningar rörande medelsbehovet för ändamålet har styrelsen ansett, att anslagets storlek kan begränsas till 850,000 kronor. Anslaget bör enligt styrelsen ställas till dess förfogande med rätt för kommittén att hos styrelsen begära och erhålla förskott i mån av behov samt med skyldighet för kommittén att till styrelsen avlämna redovisning. Preliminärt förslag till närmare bestämmelser för anslagets användande har utarbetats av styrelsen.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Det reservationsanslag å 1,000,000 kronor, som 1941 års riksdag anvisade till beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m., är avsett att anlitas jämväl för beredande åt hit överförda finska barn av slutet eller öppen sjukvård vid sjukhus i Sverige. Vid den tidpunkt då förslag framlades rörande nämnda anslag var antalet finska barn här i landet icke så stort, att man hade anledning räkna med några större kostnader för deras sjukvård.

Sedan dess har verksamheten för överförande till vårt land av finska barn vunnit en betydande omfattning. På grund härav torde kostnaderna för deras sjukhusvård icke kunna tillgodoses inom ramen för nyssnämnda anslag. Den organisation, som under namnet hjälpkommittén för Finlands barn handhar verksamheten med barnens hitförande och utplacering, har i anledning härav hemställt, att ett särskilt anslag å 1,000,000 kronor måtte ställas till förfogande för beredande av sjukhusvård åt hit överförda finska barn.

Av medicinalstyrelsens yttrande framgår, att man räknar med att omkring 400 av de 20,000 barn, som överförts eller förväntas bli överförda hit med vanliga kontingenter, lida av aktiv tuberkulos. Av nämnda antal skulle uppskattningsvis 300 icke vara i behov av sanatorievård utan endast av vård å tillfälligt upprättade hem. Kostnaderna för de sistnämndas vård beräknas kunna bestridas genom på enskild väg insamlade medel. Däremot skulle kostnaden för sanatorievård åt återstående 100 barn bestridas med statsmedel.

Den på humanitära skäl grundade aktionen för beredande åt finska barn av vistelse i Sverige under nuvarande försörjningsläge i Finland är helt uppbyggd på initiativ och offervilja från enskildas sida. Det synes mig föreligga bjudande skäl för att staten bispringer denna verksamhet genom att

bereda fri sjukvård för de barn, som vid hitkomsten befinnas lida av tuberkulos eller annan sjukdom eller som under vistelsen här drabbas av sjukdom. Av skäl som framgå av den i det föregående lämnade redogörelsen är den möjlighet, som förefinnes att härför anlita anslaget till beredande av sjukhusvård åt krigsinvalider från Finland, icke tillfyllest, utan ytterligare medel torde böra anvisas för ändamålet. Lämpligast torde under sådana förhållanden vara, att ett särskilt reservationsanslag äskas å tilläggsstat II för nu löpande budgetår under rubriken Beredande av sjukvård i Sverige åt barn från Finland.

Från detta anslag skulle, på sätt medicinalstyrelsen föreslagit, bestridas kostnaderna för sanatorievård åt de 100 barn, som beräknas vara i behov därav. Beträffande de akuta sjukdomsfallen synes styrelsen hava räknat endast med kostnader för vård å anstalter av ren lasarettskaraktär. Samtliga kostnader för sjukvård åt finska barn synas emellertid böra belasta detta anslag, alltså även kostnaderna för öppen vård vid sjukhus av barnen, i följd varav anslaget till beredande av sjukhusvård åt krigsinvalider ej längre bör tagas i anspråk för vårdkostnader åt barn.

Den i ärendet föreliggande framställningen avser dock icke allenast de barn, varom nu varit fråga, d. v. s. barn, som ingått i vanlig kontingent och som först vid hitkomsten befinnas vara sjuka eller här drabbas av akut sjukdom. Planer föreligga nämligen också att hit överföra sjuka finska barn för att bereda dem sjukhusvistelse i vårt land och därmed i motsvarande mån lätta svårigheterna beträffande sjukhusplatser i Finland. Dessa planer torde ännu befinna sig på ett förberedande stadium, och tillräckliga hållpunkter saknas därför för bedömande, i vad mån planerna kunna komma till utförande. Det vore onekligen önskvärt, att de tagit fastare form innan beslut fattas om statens medverkan. Å andra sidan är det angeläget, att de sjuka barnen snarast möjligt beredas den tilltänkta sjukhusvården. På grund härav och då jag finner förevarande hjälpaktion vara av så behjärtansvärd art att staten icke bör undandraga sig att söka genom ekonomiskt bistånd möjliggöra dess genomförande, är jag beredd tillstyrka medicinalstyrelsens förslag. Styrelsen, som uppgiver att ifrågavarande kategori till väsentlig del utgöres av tuberkulösa barn, uppskattar kostnaderna för sjukvård under fyra månader åt dels dessa barn, dels de förut omförmälda, i de vanliga kontingenterna ingående 100 barn, vilka uppgivits vara i behov av sanatorievård, till 725,000 kronor.

Styrelsen beräknar därjämte, att vissa kostnader bliva erforderliga för inspektion av de anstalter, som särskilt inrättas för vården av de finska barnen.

Sammanlagda anslagsbehovet uppskattas av medicinalstyrelsen till 850,000 kronor. Denna anslagsberäkning finner jag mig med hänsyn till avsaknaden av säkrare hållpunkter böra i och för sig godtaga.

Mot de i medicinalstyrelsens skrivelse föreslagna grunderna för bestridandet av kostnaderna för den av styrelsen föreslagna sjukvården har jag i huvudsak ej något att erinra. Ett närmare ingående härför torde dock kunna anstå till dess fråga om att ställa anslaget till vederbörandes förfogande må uppkomma.

I likhet med departementschefen finner utskottet starka skäl föreligga för att staten bereder fri sjukvård för de till Sverige överförda finska barn, som vid hitkomsten befinnas lida av tuberkulos eller annan sjukdom eller som under vistelsen här drabbas av sjukdom. Från det nu äskade anslaget skulle bestridas kostnader för såväl sanatorievård som lasarettsvård och öppen

Utskottet.

vård vid sjukhus av barnen, i följd varav det av fjolårets riksdag under höstsessionen anvisade anslaget till beredande av sjukhusvård åt krigsinvalider ej längre skulle tagas i anspråk för vårdkostnader åt barn. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot detta förslag.

Utskottet delar även departementschefens uppfattning att staten bör söka genom ekonomiskt bistånd möjliggöra överförande hit av sjuka finska barn för att bereda dem sjukhusvistelse i vårt land och därmed i motsvarande mån lätta svårigheterna beträffande sjukhusplatser i Finland. Även kostnaderna för vård av sådana barn böra i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag bestridas från det nu äskade anslaget.

Med hänsyn till den omfattning, som ifrågavarande verksamhet kan beräknas få, torde det av Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppet böra godtagas.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna de grunder för bestridande av kostnader för sjukvård i Sverige åt barn från Finland, som förordats i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 20 februari 1942;

b) till *Beredande av sjukvård i Sverige åt barn från Finland* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 å driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 850,000 kronor.

Stockholm den 10 april 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Gränebo, Torsten Ström, Bäckström, Lindström, Sven Larsson, Andrén, Karl Magnusson, Björkman* och *Persson* i Skabersjö; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Danielsson, Ward, Lindberg* i Umeå, *Hansson* i Rubbestad, *Persson* i Tidaholm, *Staxäng* och *Lundberg* i Häl-singborg.
